

Pieśń III, 1 (Odi profanum vulgus et arceo...)

HORACY

Pieśń III, I (Odi profanum vulgus et arceo...)

O RÓŻNYCH DĄŻNOŚCIACH LUDZKICH

TŁUM. MARCELI MOTTY

Nienawidzę świeckiego gminu¹ i z dala trzymam go od siebie... Językom wara!... ja, kapłan Muzy²,
pieśni przedtem nieznane

głoszę naszej męskiej i żeńskiej młodzieży.
Władze dzierżą nad własnym ludem królowie, których
bać się trzeba; nad nimi władzę ma Jowisz³; słynny
ów zwycięzca olbrzymów,

brwi swe marszcząc, potrząsa tym światem.
Są tu tacy, co drzewka w bruzdy na rozleglejszych
sadzą polach niż drudzy; inny, szlachetniej zrodzon,
za urzędem na polu

Marsa goni⁴, zaś tamtych poleca
zacność życia i dobra sława; niejeden większą
dworzan cieszy się zgrają;... wszakże Konieczność równym
prawem losy wyciąga

tym, co stoją wysoko i nisko;
każde imię kołuje w wielkim jej dzbanie! Komu
miecz dobyty nad niecnym karkiem już wisi⁵, temu
sycylijskie biesiady

pewno smaku słodkiego nie sprawią,
snu mu lutni lub ptaków śpiewy nie wrócą... Sen ów
lekki nie ma do niskich chat rolników wstrętu,
ni do brzegów cienistych,
ni do Tempo⁶, doliny wiaterek.

Pragnącego co dosyć ani burzliwe morza
niepokoić nie będą, ani gwałtowny zapęd
Niedźwiedzicy na niebie

Władza

Bogactwo

Los

Niebezpieczeństwo

¹Nienawidzę świeckiego gminu — sens wyrażenia jest nie tylko klasowy, ale też religijny, przypomina ono bowiem formułę wygłaszaną podczas misteriów eleuzyjskich. [przypis edytorski]

²Muza (mit. gr.) — bogini opiekunka pewnej sztuki pięknej lub nauki; tradycyjnie wymienia się dziewięć tzw. muz olimpijskich, córek Zeusa i Mnemosyne, z których każda opiekowała się konkretną dziedziną twórczości. [przypis edytorski]

³Jowisz (mit. rzym.) — bóg dnia, nieba i burzy, najważniejszy w rzymskim panteonie, przedstawiany jako brodaty męczyzna władający piorunem, odpowiednik greckiego Zeusa. [przypis edytorski]

⁴za urzędem na polu Marsa goni — na Polu Marsowym, równinie poświęconej bogowi wojny Marsowi, poza tzw. murami serwiańskimi, otaczającymi dawniej Rzym, odbywały się m.in. zebrania ludowe komicjów centurialnych, wybierające urzędników. [przypis edytorski]

⁵miecz dobyty nad niecnym karkiem już wisi... — aluzja do staroż. anegdoty o mieczu Damoklesa. Dionizjusz, tyran sycylijskiego miasta Syrakuzy, chcąc uzmysłowić zazdrosnemu dworzaniekowi Damoklesowi swoje położenie, kazał mu ucztować, zawieszony nad jego głową miecz. [przypis edytorski]

⁶Tempo — dolina w Tesalii między górami Olimp i Ossa. [przypis edytorski]

zachodzącej⁷ lub Kozłat wschodzących,
ani gradem sieczone piękne winnice, ni też
poła często zawodne, których się drzewa skarżą
 raz na zalew, to znowu
 na skwar słońca lub mrozy szkodliwe.
Czują ryby, że groble, dążąc daleko w morze,
ich dziedzictwo zmniejszają... tutaj spuszczają bowiem
 przedsiębiorcy z czeladzią
 i właściciel znudzony już ziemią
na dno głązy spajane. Postrach i Groźby jednak
pną się w górę za panem, czarna zaś Troska z galer
 w spiż okutych nie schodzi
 i na siodło za jeźdźcem zasiada.
Cierpiącego więc jeśli ani frygijski kamień⁸,
ni strój purpurowy, jasny jak słońce, wcale
 uspokoić nie zdoła,
ani wino z Falernu⁹ i perskie
maści, po cóż stawiałbym, podług nowego wzoru,
sień wysoko sklepioną z bramą budzącą zazdrość,
 po cóż dałbym, za skarby
 kłopotliwsze, mą wioskę sabińską?

Bogactwo

⁷gwaltowny zapęd Niedźwiedzicy na niebie zachodzącej — starożytni tłumaczyli zmiany pogody wpływem gwiazd. [przypis edytorski]

⁸frygijski kamień — lekki, gąbczasty kamień z Frygii w Azji Mniejszej, przypominający pumeks, używany przez starożytnych do farbowania, podobno mający działanie wysuszające i ściągające. [przypis edytorski]

⁹falern a. falerno — wino z południowej Italii. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na Licencji Wolnej Sztuki 1.3. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/o-roznych-daznosciach-ludzkich>

Tekst opracowany na podstawie: Horatius Flaccus, Quintus (65-8 a. C.), Horacego ody, epody, satyry i listy, tłum. Motty, Marcei (1818-1898), Poznań 1896

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Kopeć-Gryz, Marcin Koziej, Marta Niedziałkowska, Paulina Choromańska, Paweł Kozioł, Wojciech Kotwica.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: szczegóły na stronie Fundacji.